

გადამცემის კანტორა იმყოფება ვანის დიდ ქუჩაზე, მარტირუხის სახლში, № 27.
ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цѣлюсь-Пурцели“—„Моамбе“. ტელეფონი № 372.

კოუსი. დილის 10 საათზე. მკურნალი ტომას მარლუ მოვიდა ოსბორნში, რომ ერთად სხვა ექიმებთან მოუპაროს დედოფალს. ოსბორნი. ბიულეტენი: „დილის 11 საათზე დედოფალი ცოტათი უფრო მხნედა გრძნობს თავსა. ღამის 12 საათზე მისმა უდიდებულესობამ ცოტა მეტი სპეკული მიიჩრთა და დაიძინა გამამხნევებლის ძალით. ღონე არ აკლდება. ყველაზე მეტად უფრო ისაა საშიში, რომ დედოფალს შეკრული აქვს ტვინში რამოდენიმე ადგილის სისხლის ბრუნვა. ბიულეტენზე ხელმოაწერა აქვს მოწერილი მკურნალ მარლუს, ტვინის სწილობის სპეციალისტს.

კანდის სტატუს ქალაქში — გვეუბნებიან სადავო
გუბერნიის სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან დაბრუნებულ კა-
ნადელ ფოლანტიორებს. სადავოს დროს კან-
დის პრეპარატივების ტრადიციის წარმოსთქვა სო-
ბრევი, რომელშიაც ამტკიცებდა, რომ გვეუბნე-
ბოგველთვას ინტენსივ სულში იქნება. ეს სო-
ბრევი ქალაქის იქნება ადგილობრივად ფრანკურ

დმა გაზეთმა „ვერტიკალი“ და ასეთი ზასუნი შე-
მოუთავაშა მინისტრს: ჩვენ საჯაროდ ვაცხადებთ,
რომ ვეგებოთ ინგლისის მხლდად მანამდე იქნე-
ბა, სანამ ეს კანადელ ფრანგებს ქსურთ. თუ
სული არ აიღეს კანადელ ფრანგების წესაზღვრად,
შეიძლება მოხდეს ისეთი საშინალო ამბები, რა-
მდენიც დააოქმედებენ ვეგელს საშინალოდ შიშით
მოხრწალში. ერთი თვალი კი უფრო დიდი საშინ-
და ორი კვირის შემდეგ ამერიკელი ჯარები დაი-
ჭერენ ვეგელს, მონრეალს და ტორონტოს.

✱ ღონდანიდან იქნებოდა: ტრანსპარანტიდან
ბოლოს დროს ისეთი ამბები მოდის, რომ
ღონდანიში სწორედ რომ თავ-ზარ დატყუ-
ლები არიან, მით უმეტეს, რომ ბურების გამა-
რჯეობას არაფერ არ მოულოდ. ზიარებით, თვით
ინგლისის მტრებსაც კი ამა ნამდვილად გათ-
ვებული ეგონათ. უელსის პრინცს და თვით დე-
დაფელ ვიქტორიასაც სანამ შექმნა, მუდამ ატ-
რუბანებდნენ დეპუტატთა ანუ ტელეფონით საქ-
მეთა მდგომარეობას. ღონდანიდან მოდის, რომ
შედიც ამ ჟამად ბატონად იმყოფება,
შედიც უგზავნის ცნობებს გარეშე საქმეთა
სამინისტროდან ჩემპერლენი ანუ გამოდის
ახალშენთა სამინისტროდან და თითქმის ყო-
ველს წამს დეპუტატს უგზავნის კანის ახალ
შენის ზიარებულ მინისტრს, ელვად მიღწერს,
რომელიც ნადავს თხოულობს ჯარისა და
ცხენების მიშვედებს. ბოლოდროს და ღონდანი
როგორც დადიანს საღამომდე ახვარაშობენ,
თუ რამდენი მამულია ჯარი უნდა გაეგზავნოს
კატინენს. ერთის სიტყვით, ვეგელს დაიქვე-
ნებაში არიან, მით უმეტეს, რომ გასაგზავნი
ჯარიც ძალიან ცოტად არის.

ახალი ამბავი

➤ გუშინ, 9 იანვარს, ბათუმიდან დაბ-
რუნდა ტფილისში კავკასიის მთავარმართე-
ბელი თავ. გ. ს. გოლიცინი.

➤ ტფილისის გუბერნატორის თავმჯდო-
მარეობით გუშინ წინ, 8 იანვარს, სხდომა
შქონდა ახალ-ქალაქის მაზრაში მიწის ძვრი-
საგან დაზარალებულთა ტფილისის უმთავ-
რეს კომიტეტს; კომიტეტმა პირველად გა-
ნიხილა ცნობები იმის შესახებ, თუ დღე-
ვანდლამდე ან რამდენი შემოსავალი ჰქონია
სულ, ან რა დაზარალება და რა აქვს დღეს.
დღევანდლამდე კომიტეტს შემოსვლია სულ
210,608 მანეთი და 57 კაპ., აქედან კო-
მიტეტს დაზარალება 92,574 მან., ასე რომ
კომიტეტს ხელად აქვს 118,031 მან. 57 კ.
კომიტეტს ბანკიდან იქ შენახულ ფულე-
ბედ სარგებლად 4% მიუღია, ხოლო კო-
მიტეტის ხაზინადარს ა. ი. მანთაშევსაც
ჰქონია სასარგებლოდ კომიტეტის ფულები
60%-ად. შემოწირულ ფულების რაოდენო-
ბის გამორკვევის შემდეგ სხდომაზედ აღი-
რა საკითხი იმის შესახებ, რომ ახალ-ქალა-
ქის მაზრაში მიწის ძვრისაგან დაზარალე-
ბულ გლეხებს რაიმე საშუალო უშოვონ.
როგორც მკითხველებმა იციან, დიდმა
მთავარმა მიხეილ ნიკოლოზის ძემ დიდ-
ძალი ხე ტყის მასალა აიჭრა კომიტეტს
მიწის ძვრისაგან დატყეულ სახლე-
ბის ასაშენებლად და შესაკეთებლად; რად-
განაც ეს ხე-ტყე ბევრი ჯერ მოუტრელია
და რაც დამზადებულია, ჯერ სულ არ გად-
მოუზიდავთ, ამიტომ კომიტეტი იმ აზრს
დაადგა დაიბარონ ამ მამულის ტყის მცვე-
ლები და დაედასტორონ მათ გამონახონ ისეთი
მოიჯარადრენი, რომელთაც უნდა შეადგი-
ნონ დაზარალებულ გლეხებისგან მუშათა
არტყლები როგორც ხე-ტყის მასალად და-
სამზადებლად, აგრეთვე მისი ადგილობრივ
გადმოსაზიდავად. დასასრულ, კომიტეტმა და-
ადგინა გამოსცეს ორი ბროშურა: ერთში
მოკლედ უნდა აღიწეროს ტფილისის უმ-
თავრეს კომიტეტის მოქმედება, ხოლო მეო-
რეში, რომელიც ცოტა გვიან უნდა გამო-
იცეს, უნდა აღიწეროს დაწერილებით მიე-
ლი ამ საქმის გარემოება.

➤ გუშინ მოხდა პედაგოგიური რჩევა
ტფ. სახელოსნო სასწავლებლის მასწავლებ-
ლებისა სახალხო სკოლების დირექტორის
ბ. დიმიტრიევის თავმჯდომარეობით. რჩევამ

დაადგინა შეუდგეს სამინისტროს განკარგუ-
ლების აღსრულებას შესახებ ადგილობრივ
მკვიდრთათვის სასწავლებელში არსებულ
განყოფილებათა გაუქმებისა.

➤ დღეს, 10 იანვარს, ტფილისის 1-ლ
საჯერო გიმნაზიის შენობაში დაიწყო სწავ-
ლა საშუალო განათლების კურსებზე. სწავ-
ლის ფასი მთელ კურსისა (ნახევარი წელი-
წადი) 5 მან., თითო საგანში — ერთი მან.,
ცალკე ლექციაზე შესვლა — 20 კაპ.

➤ გუშინ-წინ „ცნობის ფურცლის“ რე-
დაქციამ ტომსკის სტუდენტობას გაუგზავ-
ნა ის ოცდა სამი მანეთი, რომელიც შე-
მოწირულებათ შემოვიდა (იხ. „ცნ. ფურ-
ცელი“ № 1343 და 1348) სხვა-და-სხვა
პირთაგან.

➤ 12 იანვარს ტფილისის „კრუუოკი“-ს
დარბაზში გაიმართება ბალი საკონცერტო
განყოფილებით. შემოსავალი გადაიღება ახ-
ლად დაარსებული კავკასიელ სტუდენტთა
დამხმარებელ საზოგადოების სასარგებლოდ.

➤ დღეს თავდაზნაურთა თეატრში გა-
იმართება საოპერეტო წარმოდგენა ტფილი-
სის საბაღოსნო სკოლის დარბაზში მოწაფეთა
სასარგებლოდ. დადგმული იქნება ოდრანის
ცნობილი ოპერეტა „ტიკინა“.

➤ 8 იანვარს ტფილისში გარდაიცვალა
შემახის სომეხ-გრიგორიანთა ეპარქიის უფ-
როსი არქივისკოპოსი ისაია ასტვატურ-
იანიძე.

➤ ქუთაისიდან „ნოვ. ობოზრ.“-ს ატ-
ყობინებენ, რომ ქუთაისის გუბერნატორი
გენ.-მაიორი გერშელმანი უკვე დაბრუნებუ-
ლა პეტერბურგიდან.

➤ 14 იანვარს, დილის 11 საათზე, და-
ნიშნულია ტფ. დურგალთა ამხანაგობის
„შრომის“ წევრთა საზოგადო კრება საკუ-
თარს ქარხანაში, მადათოვის კუჩქოლზე.

➤ დღეს, ათ იანვარს, ტფილისის ქა-
ლაქის გამგეობის სადგომში დანიშნულია
სხდომა იმ კომისიისა, რომელსაც მინდობი-
ლი აქვს ძმათა არზუმანოვების განცხადე-
ბისამებრ ციციანოვის კლდეზე ასაყვან მუ-
შინის გასამართლად ქალაქსა და არზუმა-
ნოვების შორის ხელშეკრულების შემუშა-
ვების საქმე.

➤ ექიმის ისტამანოვს მიუმართავს ტფ.
ქალაქის გამგეობისათვის წინადადებით, რომ
დაარსებულ იქმნას ტფილისში თავ-შესაფა-
რი იმ ქალებისათვის, რომელნიც მოისურ-
ვებენ დასტოვონ საროსკიპო სახლები და
შეუდგნენ პატრიარქის ცხოვრებასა და შრო-
მას. სულ თავშესაფარის შენახვა 10 ქალი-
სათვის დაჯდება 2000 მანეთი.

➤ მოკლე ხანში მოწვეულ იქმნება კრე-
ბა ტფ. საკრედიტო საზოგადოების რწმუ-
ნებულთა, რომელთაც, სხვადა შორის, უნ-
და აირჩიოს დირექტორი ნაცვლად ტერ-
ასატუროვისა, რომელსაც ვადა უთავადება.

➤ კავკასიის სავაჭრო-საბაზო მმართვე-
ლობას მიუმართავს თხოვნით ყველა ამიერ
კავკასიის გუბერნატორებისათვის გამოგ-
ზავონ ცნობები იმის შესახებ, თუ რამდენი
ქირით ავადმყოფი საქონელი მოიკლა
და რამდენი ფული გადაიღვა მათ პატრონე-
ბის ზარალის დასაფარავად.

➤ საბეითალო სამმართველოს ცნობებით,
1899 წლიდან აქამომდე თავის სურვილით
დაბრუნდნენ რუსეთში 70 კაცი ამ უწყება-
ში მოსამსახურე.

➤ ი. ს. ალიხანოვმა განცხადება შეიტანა
ტფილისის საბჭოში, რომ იგი თავს ანებებს
უდროობისა გამო თავმჯდომარეობას იმ კო-
მისიისას, რომელსაც მინდობილი აქვს გან-
ხილვა საჩივრებისა ქალაქის უძრავ მამულებ-
ბის ახალ დაფასების გამო.

➤ პარასკევისათვის დანიშნულია ტფ. საბ-
ჭოს საფინანსო კომისიის კრება მიმდინარე
წლის ხარჯთ-აღრაცხვის საბოლოოდ შესა-
დგენად.

➤ ტფილისის ქალაქის თავმა მიჰმართა
თხოვნით გუბერნატორს, რათა დამტკიცე-
ბულ იქნას ახალი ნიხრი და აგრეთვე საბ-
ჭოს ის დადგენილება, რომელიც შეეხება

სახემწიფო გადასახადში განაპირა ადგი-
ლების მემამულეთა მონაწილეობას.

➤ ტფილისის პოლიციისტირის განკარ-
გულებით, ქალაქის ტენიკოსმა და მე-8 ნა-
წილის პოლიციის მოხელეებმა დაათვალიე-
რეს ბუდღის მიერ იჯარით აღებული ბო-
რანი და აღმოჩნდა, რომ კიბის საფეხურე-
ბი დამპალია, ასე რომ საშიშია კიბის ჩა-
მონგრევა, ამიტომ პოლიციისტირმა მიჰ-
მართა გუბერნატორს თხოვნით, რათა და-
დანიშნულ იქმნას კომისია ბორანის ხელ-ახლ
დასათვალიერებლად, მანამდე კი აღიკრძა-
ლოს ამ ბორნით სარგებლობა.

➤ ტფილისის კომენდანტმა გ. მ. რეი-
ტერმა შეატყობინა ქალაქის თავს, რომ
კავკასიის მთავარ-მართებელმა ნება დარ-
თო სამხედრო ორკესტრმა დაუკრას ალე-
ქსანდრეს ბაღში იმ პირობით კი, რომ თი-
თო დაკრავს 12 მან. ეძლიოს დამკრე-
ვლებს.

➤ მოგვივიდა მე-11 № ბ-ნ მურიეს ფრან-
გულის ჟურნალისა „Le Caucase Illustré“.

➤ 8 იანვარს, მიხეილის ქუჩაზე, მამიკო-
ნოვის სახლში, ამირანს სწავრ მავადის უჯრი-
დან მოჭნარეს 1200 მან.; ამირანმა ეჭვი თავის
მსახურზე უთქვამს გამაცხადა.

➤ ქალაქის მე-9 ნაწილში, ბუგუთოვის ქუჩა-
ზე, შემდეგი ქურდობა მომხდარა: ვაჭარი გრ-
აშაყუნი უქმეებზედ სოფელში წასულა; ამით
უსარგებლოდ ქურდებს, გაუტყნათ მისი ღუქანი
და წაუღათ: 350 მანეთის ჩაი, 70 მან. შაქა-
რი, 8 მან.-თამბაქო და სხვა — სულ 506 მან.,
50 კაპ.; ქურდებისა არ იცანა რა.

➤ ზოფიციის მე-4 ნაწილში ორშაბათს, 8
იანვარს, გამოცხადდა ტფილისის მეორე კიდეის
ვაჭარი სმუდის რუქსი და განაცხადა, რომ
ტფილისის საოჯად-ზნაურთა თეატრიდან გამო-
სვლისა ვადაც ბოროტ-განმზნაველმა ჯიბიდან
ოქროს საათი, 100 მან. ღირებული, ამომატა-
ლა.

➤ ორშაბათს, 8 იანვარს, ზოფიციის მე-3
ნაწილში, სადამოს 7 საათზე, ფოსტა-ტელეგრა-
ფის კანტარის სადგომს გამოუწმენდელის ბუ-
ხრიდან გაუნდა ცეცხლი, რომელიც შინაურე-
ლი საშუალებითვე ჩაქრეს ზარალი არა მისე-
ლიათ რა.

შეცდომის გასწორება

„ცნ. ფურც.“ გუშინდელ №-ში, ახალ ამბებში
შემდეგი შეცდომა შეგვეპარა: დატყდილია: «სა-
ხალხო თეატრში ტფილისის საოჯად-ზნაურთა
სკოლის სახალხო კითხვების მმართველთა...
უნდა იყოს: «სახალხო თეატრში სახალხო კით-
ხვათა და წარმადგენათა მმართველთა...»

ქალაქის საბჭო

8 იანვარი

გუშინ წინ, 8 იანვარს, შესდგა ქალაქის
საბჭოს სხდომა ქალაქის მოურავის ბ-ნ ევან-
გულოვის თავმჯდომარეობით. სხდომა, რო-
მელზედაც 28 ხმოსნამდე დაესწრა, დაიწ-
ყო საღამოს 9 საათზედ. წინანდელ სხდო-
მის ოქმის დამტკიცების შემდეგ ქალაქის
მოურავმა აუწყა ხმოსანთ შემდეგი: „შა-
ბათს, 6 იანვარს, ხანგრძლივი ავადმყოფობის
შემდეგ გარდაიცვალა ტფილისში თავ. და-
ვით ზაქარიას ძე ბარათაშვილი; განსვენე-
ბული ოთხმოცდა ათ წელში ხმოსნად იყო
ქალაქის საბჭოში და ისეთი მშვიდი და
წყნარი ხასიათის კაცი იყო, რომ ყველგან,
რომელ საქმეშიდაც მონაწილეობას ღებუ-
ლობდა, მშვიდობა და საქმისადმი სიყვარული
შეჰქონდა და არ აფათურებდა ხელებს სხვის
სულსა და გულში იქ არწერებულის წა-
საკითხ-შესატყობად. ვთხოვ საბჭოს ფეხზედ
წამოდგომით პატივი სცეს განსვენებულ ბა-
რათაშვილის სახელს“. საბჭომ შეასრულა
მოურავის წინადადება.

საბჭომ შეუცვლელად დამტკიცა ქალა-
ქის გამგეობის დადგენილება ხორცზედ ნიხ-
რის შეცვლის შესახებ, რომლითაც, რო-
გორც უკვე თავის დროზე გვექონდა აღნიშ-

ნული, ღორის ხორცის ყველა ხორცსებ-
დაცლო 1 კაპ. გირფან ქაზე. კმინისაზე
2 კაპ.; ძროხის ხორცსებ და ხორც-
ლეულად დარჩენილი ხორცისაზე
ხმ. გრიჭოვი. შეგვატყობინეთ,
მდგომარეობაშია ამ რამდენიმე ხნის წინ
აღძრული საკითხი ქალაქის საკუთარ
ყასპოების აშენების შესახებ და მალე იქნე-
ბა თუ არა იგი წარმოდგენილი საბჭოში.
გამგ. წვერი თავ. არგუთინსკი-დოლო-
რუკოვი. ეს საქმე დღემდე შეჩერებულია
იმის გამო, რომ მისი განხორციელება თს-
ულობს ათი-ოცი ათას მანეთს და ვიდრე
საშუალოდ ქალაქს არ ექნება, მანამდე მ-
განსახილველად წარმოდგენას აზრი
ექმნება.

მკითხველებს ესხომებათ ქალაქის გამგე-
ბის დადგენილება იმი შესახებ, რომ მ-
ზობილ იქმნას ქალაქის შუაგულსა
განაპირა ადგილებს შუა დადებული საზღ-
რი მამულებზედ სახელმწიფო გარდასახად
გასაწერად. საქმე იმაშია, რომ ქალაქზე შს-
წერილია 70,000 მან. სახელმწიფო გარდ-
სახადი, რომელსაც აქამდე აღნიშნულ სა-
ღვარს შიგნით მემამულენი იხდიდნენ, და-
რადგანაც ამ საზღვარს გარეშე ქალაქი გას-
ზარდა, ასე რომ ბევრგან ოროლ-სართულ-
ანი სახლებიც კი გაიმართა და კარგი შე-
ნობის მემამულენი არიან, ამიტომ გამგე-
ბას საჭიროდ დაუნახავს ამ საზღვრის მო-
შობა, რომ ქალაქის განაპირა შეძლებულ
მემამულეთ მონაწილეობა მიიღონ სახელ-
მწიფო გადასახადის გასტუმრებაში; ხოლო
რაც შეეხება იმ გარემოებას, რომ ეს გად-
სახადი არ შეეწეროს შეუძლებელთ, გამგ-
ობას დაუდგენია, ეს გარდასახადი მხო-
ლოდ მათ იკისრონ, რომელთა მამუ-
ლებზედაც გაწერილია დასაფასებელი გა-
დასახადი. ამ საგანმა მკირეოლენი კამათ-
გამოიწვია ხმოსანთა შორის. ხმ. თაირო-
წინააღმდეგი იყო ამ დადგენილების საბჭოში
ესლა განხილვისა იმ მოსაზრებით, რომ დღ-
დი ხანია აღძრულია საკითხი ქალაქის საზღ-
ვრების გაფართოვების შესახებ და როდესაც
ეს საქმე შემუშავდება და შემზადდება გა-
გეობისაგან საბჭოში განსახ-ლველად, მაშინ
უნდა იქმნას საკითხიც წარმოდგენილიყო. გა-
გეობის წევრნი თავ. ჩერჭეიშვილი და თს-
არლუთინსკი-დოლოგორუკოვი ამტკიცებდნენ
რომ თაიროვისაგან აღძრულ კითხვას ქალა-
ქის საზღვრების გაფართოვების შესახებ არ-
ვითარი კავშირი არა აქვს ამ საგანთანო.

ხმ. თაიროვი. ან სულ ყველას უნდა შე-
წეროს ეს გადასახადი და ან ყველა უნ-
და განთავისუფლდენო.

საბჭომ ხმის უმეტესობით დამტკიცა გა-
გეობის დადგენილება და დაავალა ქალაქ-
მოურავს — ოქმის ხმოსანთა მიერ ხელოს-
წერამდე წარუდგინოს იგი გუბერნატორს
დასამტკიცებლად.
ამის შემდეგ საბჭო შეუდგა ქალაქის გა-
რობა-ზაზრობის გასაწესრიგებლად შემუშა-
ბულ საკანდებულო დადგენილებათა პრო-
ექტის განხილვას. ამ პროექტით, საზაზრო დღე-
ბად დანიშნულნი არიან შაბათი და კვი-
რის დღეები, 23, 24, 30 და 31 დეკემბერი და მთ-
ლი ვნების კვირა; აღნიშნულ დღეებში ვ-
ტრებისაგან სხვა და სხვა ნაწარმოების ყიდ-
ვა 12 საათამდე იქმნება აღკრძალული. ს-
ვაჭრო ადგილებად დანიშნულნი იქმნები-
ან შემდეგი მოედნები: ვერისა, შუაბაზრის
აბას-აბადისა, მეიდნისა, დესიმონოვის
თივისა, კახეთისა, პროვიანტისა, ნიკოლო-
ზისა, მალაქებისა, ავკალისა, ნაძალადე-
ვისა და დიდუბისა; სოფლიდან სხვა და სხ-
სანოვანის შემოშტანნი ბაზრობის დღეს-
და დადგნენ მწყობრად სავაჭრო-სამრეწვე-
ლო პოლიციის აგენტების მიერ ნაჩვენ-
ადგილზე; სოფლიდან სანოვანის შემოშტან-
ნელთ ნება არ ექმნებათ დროებით ფარდ-
ლების გამართვისა, სოფლის ხალხს ვაჭრო-
ბის ნების ასაღებად არავითარი გარდასახ-
დი არ ექმნებათ შეწერილი, ხოლო მოე-
ნების გასასუფთავებლად გარდასახებთ
კაპ.; ამ გარდასახადისაგან განთავისუფლ-
ბულ იქმნება სოფლის ხალხი საბაზ-
რის

დღეებში საჯარო სამრეწველო
მოხელეთა ნება დაურთვე-
და აღნიშნულ საიჯარო გადასა-
სის გაუსტუმრებლად არავის ნება არ
ქალაქის მოედნებზე ადგილი დაი-
ს და ივანეს; ქალაქში რომელიმე
კომპიუტერების ტარება და გაყიდვა, გარდა
სა, ნება დაერთვება მხოლოდ მათ, ვინც
ქალაქის სამმართველოსაგან ნომერს შეი-
ძენა, რომელიც უნდა გაუკეთდეს მის სა-
სის სატარებელ ქურტელს; მოძრავ ად-
გიებზე 10 წამს შემდეგ მოვატრეთა შე-
ნება აღკრძალულია და სხვა. ეს პროექ-
ტის შესაღებად სულ 32 მუხ., რომელიც
ქალაქის მოუთხოვმა აუწყა საბჭოს, რომ,
განაცხადების წევრს თავ. არლუ-
სკი-დოლოგორუკოვი სამსახურის ვადა
გადა, უნდა სხვა ამოვირჩიოთ და და-
საგით კანდიდატო. თითქმის ყველამ
კანდიდატად დასახელეს იგივე თავ. არლუ-
სკი-დოლოგორუკოვი, რომელიც 31
წელს, წინააღმდეგ 1 ხმისა, ამორჩილ იქ-
ნა, ხელმოწერა ქალაქის გამგეობის წევ-
რის ამის შემდეგ საბჭომ მოისმინა ტფი-
ლის პოლიცემისტრის თანამდებობის აღ-
საგებობის ბან კოვალისკის შუამდგო-
მლობა იმის შესახებ, რომ მიეცეს მას სეს-
ია 1500 მან. ეტლის შესაძენად. გამგეო-
ბის განუხილავს რა ეს შუამდგომლობა,
შეაძღვრეს უცნაო ასესხონ ბან პოლი-
ცემისტრის ქალაქის დამხმარებელ თანხი-
ს უსარგებლოდ 1500 მან.; საბჭომ შეი-
ძენა გამგეობის დამდგენობა. რამდენი-
მ წერილობით, უმნიშვნელო საქმეების გან-
ხილვის შემდეგ, გამგეობის წევრმა, თავ.
მელუთინსკი-დოლოგორუკოვმა წაუკითხა სა-
ბჭოს ცნობები იმის შესახებ, თუ ამ სამ
დასასყენებელ წლის განმავლობაში ქალაქის
საბჭოს რამდენი დავადებულ საქონ-
ის ხორცი მოუხსიათ და, რომ შემოღე-
ლი ყოფილიყო მოსპობილ საქონლის
შეღებვა, რას გადუხდიდა მებატონეთ
ქალაქი და ან რა შემოსავალი ექმნებოდა
შეღებულ პირტუტებზე, რომ გარდასახადი ყო-
ფილიყო შემოღებული. როგორც ეს წაკი-
თულ ცნობებიდან სჩანს, გარდასახადი
ყოფილიყო შემოღებული საკლავ პი-
რტუტებზე, ქალაქს შემოუვიდოდა 1898
წელში—17,665 მან., 1899 წ.—19,501
მან., ხოლო 1900 წ.—14,887 მან., აქედან
საბჭომ 1898 წ.—11,468 მან., 1899 წ.—
5,829 მან. და 1900 წ.—10,060 მან.; ასე რომ
არავის გარეშე წმინდა მოგება ქალაქს და-
ბოდა 1898 წ.—3820 მან. 1899 წ.—
11 მან. და 1900 წ.—3027 მან.—სულ
4,862 მანეთი. დასასრულ, საბჭომ ამოი-
რჩია ქალაქის ლომბარდის 1900 წ. ანგა-
რის სარევიზიო კომისიის ოთხი წევრი.
გარდა ამორჩილ იქმნენ: ხმ. ს. დ.
სიციანი, გ. ა. მელიქ-ბეგლიაროვი, ი. გ.
სიციანი და ა. პ. შიშკოვი. საბჭოს
დამა ლამის 11 საათზე დასრულდა.

პრესა

ქუთაისის საგუბერნიო უწყებებშია ჩვენ
საგუბერნიო სასამართლო ამავე სენატისა-
სის. 16 დეკემბერს ხაზინა კონტრაქტით
კაპიტალისტ ვერმიშეს, რომელმაც
დაიწყო სახაზინო ტყეების ექსპლოა-
ტა სენატში, ჩეხუვეის აგარაკში. სულ
წლის განმავლობაში ბანა ვერმიშემა
და მოსპოვს 450.000 ხე ერთი მილიონ
წუთის ღირებულობისა. მოჰყავს-რა ეს ამ-
ბი გაზეთს, ის სამართლიანად ამბობს,
რომ ახალს საქმეს დიდი ეკონომიური მნიშ-
ელობა აქვს სენატისათვის. საქმეს დას-
რდება მრავალი ათასი მუხა, ასე რომ
დენებს უნდა ღებოდეს მომდებარი წარ-
ება. თავდაპირველად მწარმოებელი შე-
დება გზების კეთებას, რომლებიც სრუ-
ბად არ არის სენატში. გზების გაკეთე-

ბას ათასი მუხა მოუწოდება, მერე გაიზღე-
ბა ტყეების ექსპლოატაცია, რომლისგან, სულ
მცირედი ანგარიშით, ადგილობრივ მცხო-
რებთ 70—80 ათასი მანეთი დარჩებათ წე-
ლიწადში. სენატით დღემდის მოწყვეტი-
ლია მთელს ქვეყანას; მცხოვრებთ მერად
უჭირთ თავის გამოკვება მრავალ ადგილობ-
რივ ცულ მიწებებისა გამო და ამიტომ სა-
სამოვნოა, რომ ამ უბედურ ქვეყნის შუა-
გულში იჩაჩება დიდი საქმე. ხსენებულ
გაზეთთან ერთად ჩვენც იმედი ვიქონიოთ,
რომ ეს საქმე გამოაღვიძებს ამ მიყრუებულ
კუთხესაც.

პროვინცია

ბათუმი. სანამ ახალი საუკუნე განსვავებულ
რამე ახალს შეგვიძნეს, ისევ წარსულ წლებში
გამოწვეულის დათვებას ესწრაფიან ბათუმელები.
ამ გამოწვეულ საქმეებში მაქაქვე თქვენს უ-
რადდებას ჯერ კომერციულ საკრებულოს, რომ-
ლის განსახსნა ბათუმში სცდამდებენ თითქმის
ათი წლის განმავლობაში და რაც ახლა უკვე შეს-
რულებულად უნდა ჩაითვალოს, რადგან დამტკი-
ებული წესდება მიღებულია. ამ ანგარიშ 7-სა-
თვის მიწეუღნი არიან ევლანი, ვინც თავდა-
პირველში ჩაუწერა ანა და ჩაწერეს წევრთა რი-
ცის შესახებ (არანს სკეთებდნენ), სურთი-
ერთა საკრებულო საზოგადოების სადგამში
არჩენების მოსახლენთ და საწვრთ ფულის რა-
დენობას განდარსწავლათ. ამ ყაზად ჩაწერი-
ლას 143 წევრი და სიმართლე რომ ითქვას,
ბევრი ისეთობა, რომ კომერციისთან არაერთი
შორეული გაუშირც არა აქვთ. ევლანზედ შეტია
ჩაწერილი ქართველი—38; შემდეგ ბერძენი—
22, სომხები—21, რუსები—18, დანარჩენები
ფრანგი, გერმანელი, ჰოლანდი და ურთა. მე
მგონია, ბევრი ამათგანი ახლაც ჰქვირბის, თუ
რამე ეკავრებოდნენ ბათუმელებს ეს კომერციული
საკრებულო და ბევრი კიდევაც კეთილეს თვის
თავს, როდის უნდა იაროს ამ საკრებულოში?
ბათუმელი კომერსანტი თავად ზის თავის მად-
ზაში დიდიდან დამის ათ საათამდინ და ტრია-
ლბის მუშტართან, თუ ედირს იგი, ან და მო-
წენილი ზის, სანამ მადზაის დაკრების დრო
არ მოვა. ამა გე რა კომერსანტობა და რამე
ეკავრება ამისთანა კომერსანტს? კომერციული
საკრებულო. უოველ ამით მე ის კი არ მინდა
ესთქვა, რომ კომერციული საკრებულო საჭირო
არ არის, —სრულიად არა; —მე მინდა გუჯან-
დილად გამოვთქვა. რომ საეჭვოა ამ ახლამ და-
წესებულებამ დიდხანს იბოგანოს, იმიტომ, ვი-
მერტუბ, რომ ბათუმს ჯერ კომერსანტობა კიდევ
არა ჰქვას. უმეტესობაწევრილი მოგვწყობის არიან
და უფრო კარგად იგონებენ თავიანთ თავს ე-
ვანესში, სადაც იგი იმეგვართვე ჩემული შევა
როგორც ზის თავის მადზა-დუქანში. იმედა,
ამ გუჯანდილ სიტუაციისათვის არ შემოწმწერ-
ბიან ის ზოგერთნი ამ საკრებულოს წევრნი,
რომელთაც შესვლებათ ამის წაითხვა, — არ შემო-
მწერებინ იმიტომ, რომ მტერობით არ ვლა-
ზარავთ უოველ ამას.

ჩვენს ზატარა ბათუმში მანაც ერთობ ბევრი
საკრებულოები და საზოგადოებები არსებობენ.
არის საზოგადო საკრებულო 250 წევრით,
არასამდე წევრით —მუსიკალური საკრებულო,
სადაც მუსიკისა არა ისმის-რა, გარდა იმ შემ-
თხვეულისა, როცა სარეკავო სადამოება; არის
ასტ გლეხები—80 წევრით; აქ უმეტესად უხსო-
რები არიან, რომ სამხედრო საკრებულო; ახ-
ლა საზოგადოებები, მაგრამ ამათა რიცხვა
იმოდენია, რომ მუშინან მათი ჩაოთქვით თავი
არ შეგუწინათ და ჩამოთვლაში ბევრი მოუხ-
სენებელი არ დამჩნეს. იმიტომ ვარჩევ ისევ
თქვენსა ურადდება მაქაქავო მხალად იმ ახალ
საზოგადოებას, რომელიც ესლანს იმართება,
საზოგადოება მეტად სანატრესო და მნიშვნე-
ლოვანია საზოგადოების ერთი ნაწილისათვის.
ეს არის ქალაქ ბათუმის საკრებულო-სამრეწველო
დაწესებულებების მოსამსახურეთა საერთაერთო
დამხმარებელი საზოგადოება.

მისახა ამ საზოგადოებას: 1) სესხის მა-
წვლას ამაში მსაჭიროებელ წევრთათვის და დ-
ურებულება დახმარება ამათვის და მათვე

ოჯახისათვის; 2) შეწესა საქმის შოვნაში
იმ წევრებისათვის, რომელთაც დაუგარგო
საქმე ან სამსახური, მაგრამ არა თავიანთ დახა
შეუღობის გამო; 3) მანწინდის და აღმოქნი-
ნის სახსარა მიწვალბულ წევრთა ობლებს
ამათ აღსაზრდელად და განათავისათვის.

საზოგადოების საშუალება სდგება საწვრთ
ფულისაგან, ერთ-დროებითა შემოსატანისაგან,
როცა წევრად შედიან, შემოწმწერებულებიან და
სდვა და სხვა შემთხვევითა შემოსავლისაგან.

უოველი ნამდვილი წევრი შესვლისათვის
კიდებულა შეატანოს კასსაში ხეი მანეთი,
ხოლო წდიურად კვს-კვსა მანეთი. წევრად
ჩაწერისათვის საჭიროა წერილობითა შუამდგო-
მობა საზოგადოების ორი ნამდვილი წევრისა-
გან ხელმოწერილი.

სესხის გატანა შეიძლება თორმეტის თვის
კადით და არა უმეტეს ორასი მანეთისა; საჭი-
როა თავდებობა სხნდო წევრებისა; ხუთ თუ-
ნანს სესხი კი გაიცემა უთავებოდ.

საზოგადოება აწდის თავის წევრთ: ერთ
დროებით დახმარებას, პერიოდულს და სიკდი-
ლამდე; აწდის წევრთ ან და მათი ოჯახო-
ბას ავადმყოფობის დროს საექიმო შემწეობას;
მეცადინეობს მოუზოვოს ავადმყოფთ და დაურ-
დამდე წევრებს და მათ ოჯახთა ბინა საჯად-
მყოფობაში ან საექმელ მოქმედო თავ-შესაფარ-
ში; გატარებულ წევრთა შეღებს უოველგარ
დახმარებას უწევს. ერთ დროებითა შესწავარი
ეძლეათ საზოგადოებიდან, თუ ვინმე მანდობელი
მოუკვდა წევრს, ან გრცხლისაგან ზიანი მიერ,
ან გატყუდეს; შემწეობა ხუთ თუმანს არ აღე-
მატება. პერიოდული შემწეობა ეძლეა წევრს იმ
შეიტხვევაში, თუ მას ან დადი ხნის ავადმო-
ფობა ექა, ან რამე ამკარავ; შესწავარის რაო-
დენობას ამ შემთხვევაში უოველ წლობით გარ-
დასწევრეს საზოგადო კრება საზოგადოების
შეღებისა დაკვარად.

საიგონესშია საიგონელამდინ შემწეობის მა-
საღებად საჭიროა, რომ მოსოგნელი ხუთი წლის
განმავლობაში საზოგადოების წევრად იყოს.
შემწეობას ჰნაშნავს საზოგადო კრება, რომელ-
საც უნდა წარდგინოს ამისათვის ექამის მოწ-
მობა, რომ აღარ შეგძლიან რამე სამუშაოს ხე-
ლი მოქმედოს.

წევრის საიგონელის შემთხვევაში საზოგადო-
ება, თუ საჭირო იქმნა, იღებს დასაფლავებას
სარჯს, ისე კი, რომ ეს ხუთ თუმანს არ აღე-
მატებოდეს. მიწვალბულის ოჯახს ეძლეა სა-
ზოგადოებიდან უოველგარში შემწეობა, გარდა
სესხისა

საზოგადოების გამგეობას ყურნალში აქვს
აღნიშნული დაწესებულებების უოველგარ თავი-
სუფალი ადგილი და აგრეთვე აქვს შედგენილი
სია იმ წევრთა, რომელნიც საჭიროებენ სამუ-
შაოს მოზოებას.

ასეთია მანანი ამ ახალი საზოგადოებისა,
რომლის დაარსება ნამეტნავად ისეთ ქალაქშია,
როგორიც არის ბათუმი, მეტად სასურველია
და საჭირო. მე შემოძლია მსალად გუსურგო
მას წარმატება და თავისი მანანის სისრულეში
მოყვას. 4 ანგარს საზოგადოებას მეორე
სხდამა ჰქონდა. წევრთა რიცხვი უკვე ავდა
150-მდე. იმედა, როცა ამ წესდებას გაიცნო-
ბენ ჩვენი საკრებულო-სამრეწველო დაწესებულებებ-
ში მოსამსახურენი, უფრო გამაზრდებენ ამ სი-
მატიურ საზოგადოების წევრთა რიცხვს და
ამით განავარტებენ თავიანთ მდგომარეობასაც.
მე გარგებს ასე დაწვრილებით ვწვ ამ საზოგა-
დოების შესახებ, რომ ურადდება მაქაქავო იმ
ქართველებსა, რომელთაც შეუძლიანთ ისარგებ-
ლონ ამ საზოგადოების წევრობით და არ ჩა-
მოსცილდნენ მას ამ თავითვე.

ბ. ჟილანდი. (დუშეთის მარა). ამ დღე-
საწაულებში. აქ მშენებელი ამინდი იდგა, რაიც
მცხოვრებთ ნებას აძლევდა თავისუფლად სოფელ-
ში ევლოთ და ესამოფნათ. აქურ სოფლის
მოწაფეებს არა ჩვეულებრივი დღესასწაული ჰქონ-
დათ. ქმ მეღანა ბანეტაშვილის თათხნობით
სოფლის მოწაფეებს შობის ხე გაუმართეს. მო-
წაფეები და გარეშე დამსწრნიც ძლიან სასი-
აფრებო დახმარდნენ სასღებში და თან ჰქოტა-
ვდნენ მეღანა ბანეტაშვილისა და იმათაც, ვინც
დახმარა დღესასწაულის გამართვაში. ათ ფულით

დამხმარათ სიაც: მდ. კონსტანტინე ბანეტაშვი-
ლმა, კვანკასიძემ, ელენე ელიაშვილისამ —თი-
თი მანეთი; ათ-ათი შაურა მდ. დამილას მდ-
ლმა, ანდრიაშვილმა, ნელოდრიშვილმა, ნინო
დაშაურისამ, გიორგი დამაურისამ, არა და ბა-
იროდიონ გურგენიძემ და თითონ მეღანა ბანეტა-
შვილისამ ორი მანეთი.

წილენელი.

ბ. გველსიანის საპასუხოდ.

ბანა გველსიანმა ჩემი კორესპონდენცია
დინახა თავის „ხეობრივი პიროვნების და
პატიოსნების შემადგენლობა“ და სამედი-
ტორო სამართალში გამოიწვია. მე ვაცხა-
დებ თანხმობას და ჩემის მხრით ვასახელებ
მსაჯულებად ბ. ბ. გ. ფ. ზდანოვიჩს და დ-
ა. ნახაროვს. დეე, მსაჯულებმა „გამოამე-
ლენონ ჩემი ვინაობა“ და „დასდენ მსჯე-
რი ჩემს საქციელს“. ყოველ შემთხვევაში
არ შემიძლია არა ვთქვა, რომ ჩემი კორეს-
პონდენცია არ ეხება ბან გველსიანის „პა-
ტიოსნებას“ და მის „ფარულ მოღვაწეო-
ბას“ (ბრჩილებში მომყავს ბ. გველსიანის
წერილიდან სიტყვები). მე არც შემეძლო
ამის შესახებ ბასი, რადგანაც ბან გველ-
სიანს ჯერ არსად უმოქმედნია (საზოგადო
ასარეზზე), რომ იმის ნაღვაწის დახასიათე-
ბას მოეყოლოდი. მე მხოლოდ აღნიშნე,
რომ ბ. გველსიანი ითვლებოდა ოპოზიციის
წევრად და უთანასკნელ არჩენებში თავის
მოქმედებით ვერ დაამტკიცა, რომ ის
იყო ოპოზიციის სურვილების გამომხა-
ტველი. დღეს ბან გველსიანს შეუძლიან
სიტქვას, რომ ის არც ერთ პარტიას არ
ეკუთვნოდა, რომ მან თავის თავად წამოა-
ყენა კანდიდატურა ქალაქის გამგეობის წევ-
რის არჩენების დროს, ასე რომ მას არც
პოზიცია გამოუცვლია და არც დაურღვე-
ვია პარტიის პროგრამა. ამ შემთხვევაში
მე ვალდებული ვარ დავამტკიცო წინააღ-
მდეგი. მაგრამ შეიძლება ბანა გველსიანმა
ბრძანოს, რომ წევრი რომელიმე პარტიისა
არ არის მორჩილი აღმასრულებელი პარ-
ტიისაგან შემუშავებულ პროგრამისა, რომ
მას შეუძლია მოქმედების დროს იხელმძღვა-
ნელოს თავის კერძო შეხედულობით წინა-
აღმდეგ პროგრამისა. მე ასე არ მგონია
და, ჩემი აზრით, ყოველი ნაბიჯი, ყოველი-
ვე მოქმედება რომელიმე პარტიის წევრისა
უნდა ეთანხმებოდეს ამ პარტიისაგან შემუ-
შავებულ პროგრამას—მხოლოდ პარტიის
თანხმობით და გარდაწყვეტილებით უნდა
მოხდეს პროგრამის შეცვლა. წინააღმდეგ
შემთხვევაში ორგანიზაცია ირღვევა და პარ-
ტია იშლება. მე მგონია, რომ ყოველი
წევრი პარტიისა არის მხოლოდ აღმასრუ-
ლებელი უკვე შემუშავებული პროგრამისა,
რომ მას არ შეუძლიან გადაუდგეს პროგრამ-
მის, თუ კი ვსურს დარჩეს პარტიის წევრად.
მას, რასაკვირველია, პროგრამის შემუშა-
ვების დროს აქვს ნება და ვალდებულიც
არის თავისი აზრი გამოთქვას და განმარ-
ტოს, მხოლოდ პროგრამის შემუშავების
შემდეგ ის ემორჩილება უმეტესობის გარ-
დაწყვეტილებას და სისრულეში მოჰყავს
ის. მხოლოდ მაშინ აქვს პარტიას ძალა,
როდესაც მისი წევრები მკიდროდ არიან
შეკავშირებულნი და ემორჩილებიან უმე-
ტესობის განაჩენს. წინააღმდეგ შემთხვევა-
ში პარტიას თავის სახე და ხასიათი ეკარ-
გება და ის ვერავითორ საფუძვლიან ბრძო-
ლას ვერ შესძლებს.

ბ. ჟილანდი.
7 იანვარი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბ. რედაქტორ! თქვენის პატივცემულის გ-
ზეთას სახალწლო ნომერში დაბეჭდილი იყო
ბ. ბუაჩის „ოხუნჯობა“ ჩემს შესახებ. უმარბი-
დესად გთხოვთ დამდოთ პატივი და მისცეთ
ჩემს პასუხს ადგილი თქვენს გაზეთის მსაღებელ
ნომერში.

ბ. ბიბი მისწავლეს, ვითარცა მე ვა-
დებდე მოხერხებულობას იმდენ ფასს, რომ
თვით მოხერხებულობას ადარა რჩება და მსოფლიო
სახელისთვის იქნებოდა ბენეფიკის კისრულად.
მე დიდი ტყუილია. მე გაუგებელი დრამატული
სახელისთვის გამგებობას, რომ ეოველ ჩამოსე-
დაზე უნდა მივდიო 75 მანეთი. ნუ თუ ეს
ფასი იმდენად დიდია, რომ 500—600 მანე-
თთან შედარებითაა, რომელსაც ჩვენი კასტ-
როლი ასდევს, მოხერხებულობას ადარა რჩება რა?
თუ ეს ფასი ექვირება გამგებობას, ან ჩემს ახს-
ნაგებს, მაშ რისთვის არის, რომ მე მოხერხებ, რომ
უეჭველად მივიღო მონაწილეობა და რატომ
შირიქით მე არ მსვენებინებენ, რომ მიმიწვიან
ტფილისში. თუ კი როდესაც მე ვაწვევ ქუთა-
ისში ტფილისიდან კასტროლიორებს, რომელ-
თაც შემიასჯელი 300 მანეთს (გარდა იმისა გზა-
რისა) არ გადაუცემიათ, ვაძლევ 50 მანეთს
და ამასთან იმდენა მატყვს ვაძლევ, გრძელსაც
არ ვასრულებ, ნუ თუ ტფილისისთვის, სა-
დაც 500—600 მანეთი შემიღდის, 75 მანეთი
უსინდისო ფასია? ისიც მაშინ, როდესაც მე
არა-სამი მატყლის გარდა ეოველთვის იძუ-
ლებული ვარ სასტუმროში ჩამოვსტე! სხვათა
შორის ბ. ბიბი ბრძანებს, რომ მარტო ქუ-
თაის კი არა, არამედ ტფილისიც კი უნდა მეს-
ხედოს. როგორც სწავს, ამ სიტყვების ავტორს
თავის დღეში ფული არ უნახავს, რომ გერე
დიდად ეჩვენება 75 მანეთი! ზოგჯერ თმა ტფი-
ლისის დასის ჩემს ახსნაზე უფრო სამართლე
იცის ჩემგან კასტროლიორიდან მიღებულ ფულზედ
და თამაშად შეუძლია იდაროს, თუ ვინ იგებება?!
ამიტომ ამის განმარტება თავს ვანებებ. უდიდესი
დასაშაული ჩემი, რომელსაც მე შევასწავს.
ბ. ბიბი თურმე ის არის, რომ მე გამგებარები
75 მანეთი იმ წარმადგენაში, რომელიც არ
შესდგა. მართლაც და ვინც არ იცის ის გარე-
შობა, რომელშიც მე ვიჯივ ჩვეულებულია, შეუძ-
ლიან სიტყვას, რომ შესწავლილ არ უნდა გამ-
გებარებო ფულით, ან აქვს ხელება, რადგან ხარ-
ჯი ქმნიდა. ამისთვის ვაძლევ ჩემს თავს ნებას
ფაღარა სამართლე: ეოველ არტისტებმა (გარდა
ფასი ანაშობის და კარტე შესწავლის) მოხერხეს, რომ
უეჭველად მიმიღო მონაწილეობა იმათ ბენეფი-
სებში. რადგან მე თვით მაქვს საკუთარი საქმე
ქუთაისში და აქც წარმადგენებს ვერ მოვადგენ-
დი, ამიტომ დავთანხმდი იმ პირობით, რომ იმ
რეისებში, როდესაც მე მომინდებოდა ტფი-
ლისში თამაში, ფასი ანაშობის უნდა ეთამაშა
ქუთაისში. ეს პირობა შესდგა და ჩემს მხრით
ავსრულე კიდევ. ე. ი. ჩვეულო ტფილისში.
28 დეკემბერს უნდა ქუთაისში ეთამაშა ვ. ანა-
შობის და აფიშებიც უკვე დაბეჭდილი შეიქნა.
მაგრამ არ ვიცი რა მიზეზების გამო, (რადგან
ვ. ანაშობის ჩემთვის არა შეუტყობინებია რა)
ის არ ჩამოვიდა ქუთაისში და ამ რეიჯად მე
იძულებული ვიყავი მომეშალა წარმოდგენა.
ნუ თუ ნება არ შეიქნა, რომ ის ზარადი, რომ-
ელიც მე ტფილისში მომცა წარმადგენის გა-
დადებით დღესასწაულებში და ის ჩემი საკუთარი
ფულია, რომელიც მე დავხარჯე ტფილისში ჩა-
მოსვლით, მომუთხავა, რომ ერთი მეოთხედით
შანს დამხრუნებოდა? სადა არის სამართალი?!
აი რელია სამართლე, რომლისა გამოც შესწავ-
ლილი არ გასწავლდება საზოგადოების და ახს-
ნაგების წინაშე! დასასრულ, გავსარებ ზოგიერთს,
რომელთაც შესწავლილი ბენეფიკის მოახლოვ-
ება ტფილისში ძველად აქვს ექვში გაჩრილი და
მისვენებს არ აძლევთ, რომ შესწავლილი ადარ
შეაწესებო ტფილისში ჩასვლით; მოსვენებთ,
სულთ და გულთ ავითმოფნო, მოსვენებთ!

გლ. ალექსაიე-მესხიშვილი.

პარამი ჩვენი ცხოვრებისა

(პედაგოგიური წერილები ქართულ დედანთან*)

წერილი 7.

თქვენს უკანასკნელს გრძნობით სავსე წე-
რილში ორს საკითხს იძლევი, რომლის-

*) ამ სათაურის წერილები იბეჭდებოდა „ივერიში“-
მაგრამ რადგანაც თვითვე წერილს განსაკუთრებული
საგანი აქვს, ამიტომ რედაქციამ შესაძლებლად და-
ინახა ამათი ბეჭდვა.

რედ.

თვისაც მადლობას გწირავთ, რადგანაც
მარჯვე შემთხვევას მძლევე შეძლებისა და
გვარად გამოგვსახებოთ ამ საკითხებზე.
საკითხების შესახებ. როგორც წერილი-
დანაც ვიხილავთ, თქვენ ნიკო რამდენჯერმე ტყუი-
ლის ლაპარაკში დაგიჭერით და ამ გარე-
მოვებას ისე ძალიან შეუშინებინათ, რომ
გულამოსკვნიტ გაიძახით: „ეს უთუოდ თან
დაყოლილი ბიწიერება იქნება და ვერც
აღზრდის ძლიერი სხივები დასძლევენ ამა-
საო“. თქვენი შიში ამ ბიწიერების შესახებ,
მართლა რომ, საფუძვლიანი იქნებოდა, თუ
ახლავე არ მიიღებოთ საშუალებას მასთან
საბრძოლოდ და ყურმოჭრილი ყმასავით
დაემონავებოთ იმ აზრს, რომ ყველა ბავშვ-
ში აღმოჩენილი ბიწიერება თანდაყოლილი
ბიწიერებაა. მართალია, თქვენი ნიკოს პირ-
ველი ნაბიჯი ტყუილის ლაპარაკში უბრა-
ლო და უმნიშვნელო არ არის, ეს ცუდი
მიმართულება თქვენი ბავშვის გრძნობები-
სა, მაგრამ მე თქვენი იმედი ძალიან მაქვს,
რომ თქვენი მეცადინეობით და დედობრივი
სიყვარულით დასძლევთ ყველა ამ გარემო-
ებას და ძირიან ფესვიანთ ამოფხვრავთ ამ
ძლიერ ფილოქსერას ბავშვების გრძნობები-
სას. აქ მხოლოდ ერთი პირობაა საჭირო,
რომ თავიდან ამოიღოთ აზრი თანდაყო-
ლილობაზე გრძნობებისა. უამისოდ თქვენ
ხელშეკრული იქნებით, შებოჭილი და არა-
ვითარ ღონეს არ მიიღებთ ამ სენთან საბრ-
ძოლოდ. ამასაც კი დავძენ, რომ ამ შეც-
დომაში თქვენ არა ხართ მხოლოდობითი
რიცხვი; თქვენსამებრ ბევრი ფიქრობს ეხ-
ლაც და ძველად ხომ ეს აზრი კანონად
იყო გადაქცეული. ასევე ფიქრობდნენ ბევ-
რი ფილოსოფოსი და სწავლულები (ლომბ-
როზო, სპინოზა, შოპენჰაუერი, ტენი და სხ.)
ესენი იმ აზრისანი იყვნენ, რომ ბავშვს ხა-
სიათი დაბადებითვე ებეჭება და მისი გა-
დარქმვა არც ცხოვრების პირობას, არც ბუ-
ნების გავლენას და არც ყოვლად შემძლე-
ბელ აღზრდას არ შეუძლიანო. დამნაშავე იმ
გვარადვე იბადება, როგორც პოეტო. დი-
დებული ვოლტერი ხომ სულ უარყოფს
აღზრდის გავლენას ხასიათის შეცვლაზე!—
შეიძლება თუ არა ხასიათის გადარქმვა?
კითხულობს ვოლტერი.— შეიძლება, ისე რო-
გორც ბუნებით ბრძისთვის მხედველობის
დაბრუნება“.

ამ სამწუხარო შეხედულობას ამ ბოლოს
დროს ნიადაგი ეცლება ჩვენსა საზენიეროდ.
მრავალი მაგალითები, გამოცდილებანი,
შესანიშნავი კაცების ცხოვრება და მოქმე-
დებანი სრულიად უარყოფენ ამ აზრს. აი,
სხვათა შორის, რასა სწერს სენ-სიმონი მეფე
ლიუდოვიკოსის შვილის-შვილის შესახებ:
„იგი ბუნებით მკაცრი იყო და ისეთი ფი-
ცხი, რომ აღტაცებული ყველა ნივთს მი-
ვარდებოდა ხოლმე; ამასთანავე ბრაზიანი,
არავის წინააღმდეგობის ამტანი; ასე გასინ-
ჯეთ, ბუნებით მოვლენას და დროთა ცვლი-
ლებასაც კი ბრაზზე მოჰყავდა იგი, რომ
ყველა შიშში იყო—თავს არა აუტყობს
რაო. ამის თავ-ნებობას საზღვარი არა
ჰქონდა და ყოველ გვარი ვნე-
ბით იგი გატაცებული იყო. ღვინოს ძა-
ლიან ეტანებოდა, უყვარდა მშვენიერი
ქამა-სმა, მუსიკა და მარჯვე მონადირე იყო.
თამაშობა-გართობაში პირველობა ამისი
უნდა ყოფილიყო და მასთან თამაშობა ძა-
ლიან სახიფათოც იყო. ვნებით და კმაყო-
ფილებით გატაცებული, საშინელი ბრაზი-
ანი, სასტიკი, ყველას აბუჩად ამგდებო! არა-
ვის არაფრად აგდებდა, არავის კადრულობ-
და. რასაკვირველია, ამისთანა ადამიანის
აღზრდა ფრიად მძიმე საქმე იყო, მაგრამ
მაინცა და მაინც მისმა აღმზრდელმა ყო-
ველი ღონე იღონეს, ყველა საშუალებას
მიმართეს და აღზრდითი კანონების მეოხე-
ბით და საკუთარი მაგალითებით ისე გამო-
სცვალეს ყმაწვილი, რომ ქვეყანას დაუბრუ-
ნეს „კეთილ-მოსურნე, ჩეილი, კაცური
თავდაპირილი, მომთმინე, მშვიდი, სინიდი-

სიერი და სათნო ტახტის მემკვიდრე“).

ეს უტყუარი მაგალითიც საკმარისია,
მოწყალეო ხელმწიფე, რომ თქვენ უარ-
ყოფთ ეს ძველი მანე შეხედულება და მი-
ჰმართოთ ისევე აღზრდის კანონებს და და-
უბრუნოთ თქვენს ნიკოს ის უმანკოება,
რა უმანკოებითაც ასე აღტაცებული იყო
თქვენი შვილებისადმი მოსიყვარულე გუ-
ლი.

დაუბრუნდეთ ესეა ისევე პირ-
ველ საგანს. ტყუილის ლაპარაკი, რო-
გორც ზევითაც მოგახსენეთ, ისე უბრა-
ლო და უმნიშვნელო არ არის, როგორც
ბევრსა ჰგონია! ეს არის ცუდი მიმართუ-
ლება ბავშვის გრძნობებისა და რავდენადაც
უყურადღებოთ დავტოვებთ, იმდენად მკვიდრ
ყვით საფუძვლს ბიწიერებისას. ამ ბიწიე-
რებასთან ბრძოლის დროს უნდა მხედვე-
ლობაში იქონიოთ ის გარემოება—თუ
რა მიზეზით წარმოსდგა ჩვეულება ბავშვის
სიტულისა. ამის გასაადვილებლად ყოველ-
გვარი ტყუილის თქმა უნდა ორ კატეგო-
რიად გაჰყოფ. პირველ კატეგორიას ეკუთვ-
ნის ტყუილის თქმა უნებლიეთი, ე. ი.
როდესაც ბავშვი არ გრძნობს ტყუილის
შედგეს, და, მეორე, ნებითი—როდესაც
ბავშვი განზრახ ტყუის, ან თავის პირადი
სარგებლობისთვის, ან სხვა მიზეზით და
მეტადრე შიშის გავლენით. პირველი
კატეგორია ტყუილისა არ არის ისე საში-
ში, როგორც ბევრს წარმოუდგენია და ყო-
ველ შემთხვევაში არც უყურადღებოდ დასა-
ტოვებელია. ბავშვი ხშირად ტყუის იმის-
თვის კი არა, რომ სწავს ეს ტყუილი, ან
რაიმე განძრახებით საფუძველი უდევს ამის
ტყუილს, სრულებითაც არა—იგი მხოლოდ
აზვიადებს გარემოებას, მოქმედებას, ნივთს,
რადგანაც მისი წარმოდგენილობითი ნიჭი
(воображение) სძლიებს მის ჯერედ გაუ-
შლელ გონებას. განა თქვენვე არ შეგინი-
შნავთ რაწიარად აზვიადებს ბავშვი დედას,
მამას, ბიძას, საყვარელ მასწავლებელს და
ყველას, ვისაც კი რაიმე დამოკიდებულებ-
ა აქვს მასთან. იმაზედ უკეთესი დედა არა-
ვის ჰყავს, იმაზედ ღონიერი ბიძა, იმაზედ
ქვიანი მამა, იმაზედ ძლიერი მასწავლებელი
და სხვა ყველა ნახული და გაგონილი ისე
მოქმედებს მის წარმოდგენილობაზედ, რომ
ძალა-უნებურად იგი ყველაფერს ზოპირს
პერანგს აცემს. „გუშინ დღეობაში მამა-
ჩემმა ცალი ნიკით დასცა ძირს ჩვენებთან
სოლო, —უამბობს კვებით თავის ამხანაგებს
პალიკო, —ბიძაჩემს დევი დასქიდებოდა და
ისეთიარად დენარცხებინა ეს დევი მიწაზე,
რომ დედა-მიწას ზანზარი დაეწყო“, —გაიძა-
ხის ილიკო და სხვ. ეს წარმოდგენილობი-
თი ნიჭი, —ამბობს უმინსკი, —პირველ ხა-
ნებში ისეთი ძლიერია, რომ სიზმარში ნა-
ხულის ბავშვი ურევს ნამდვილში და თან
უმეტეს კიდევ სხვა-და სხვა გარემოებათა და
ნაგრძნობათა შთაბეჭდილებათ*)“. პაწაწინა
ბავშვები, რომელთაც ეს-ეს არის ენა ამოუ-
დგამთ, გვიამბობენ გასაკვირველ ამბებს და
ერთმანეთში ურევნ დროსა, ადგილსა და
თვით ფაქტებსაც კი. ამათ ეს რასაკვირვე-
ლია უმანკო მოსდით და სახელი „ტყუილი“
ამას არ მიუდგება. მშობლები აღტაცება-
ში მოდიან ამ მართლა და მშვენიერად
გარდმონაცემით; ამეორებინებენ ყველა ამას
სტუმრებთან ჭყველა იცინის, მხიარულო-
ბენ და დედა ხომ ისე აღტაცებულია, რომ მზად
არის აღერსში ჩანსტქის თავისი შვილი და
ხშირ-ხშირად კოცნით აჯილდოვებს მას.
რა იციან ამათ, თუ ამ უმანკო სულშია
ნელო-ნელო ფესვს იდგამს საფუძველი „ტყუ-
ილისა.“ (იხ. ბემე—აზრდ. შვილისა).

„ბავშვები ხშირად უღალატებენ ხოლმე
მართალს სრულიად უმანკოდ, განუძრახვე-
ლად, თამაშობაში და წარმოდგენილობითი
ნიჭის ვარჯიშობაში... ესენი არც ტყუიან,

*) იხ. Характеръ и Нравств. Воспит. Фр.
Кейра.

*) იხ. Человѣкъ, какъ предметъ воспита-
нiя, т. 1, стр. 277.

რადგანაც ყველაფერი, რასაც ამბობენ, სი-
დიდელ წარმოდგენიანთ ამისთვისაც
სტოვებთ ეს ბავშვი იმე ბავშვთა ჩვეუ-
რებში თვითონ არ ვაღიარებენ პირ-
სკენ; მაინცდამა ტყუილსა და სიზმარსა
ნამდვილს, უტყუარად ამბების გადმო-
მას; მაიქციეთ ყურადღება მის შეცდო-
რომელსაც იგი აკეთებს. აჩვენეთ მას,
რავგარად ამაღლდეს იგი ქვეა გონებით
ნამდვილი ცოდნა გაიხადოს თავის საჭი-
რად“. *) ამ პედაგოგთა დამოწმება, იმას
არ გვეუბნება, რომ ეს უნებლიეთი ტყ-
უილის თქმა ბავშვის მიერ უბრძოლველად
ვტოვოთ და არაფერი ღონე ვიღონოთ
ამოსაფხვრელად. სრულიადაც არაა წარ-
იდგინეთ, რომ ყველა ზემო-ნათქვამს თქ-
ნიკო ხშირად იმეორებს, მაშინ ბავშვი
და-თან დარწმუნდება, რომ ამისი გაზვიად-
ებული ნამბობი ართობს სხვებს და მეტად
თავის საყვარელს დედას; მოსაზრებულო
ში თავის თავ-გადასავალს განგებ გადასს
ფერებს და ისეთ-ნაირად შესცვლის, რა
ყურადღება დამსახუროს მსმენელისა. აი
ღვან დაწყება სათავე ნებითი ტყუილი
რომელზედაც შემდეგ წერილში გამოვალ
პარაკებით.

აღ. ნათაძე

*) იხ. Очеркъ практич. педагогики. Д.
тоса.

რედაქტორი ალ. ჯეიანია.

გამომცემელი ალ. ჯანადაძე

სასამართლოს ცნობები

ტფილისის სამოსამართლე პალატის
გულ სისლის სამართლის დეპარტამენტში
სახელგულად დანიშნულია შემდეგი საქმეები:
13 იანვარს

მისიელ ანაფისა, რომელსაც კაცის და
ქვების ბრალად.

დომიტრი მურადაშვილისა, რომელსაც
ქციზო წესდების დარღვევა ბრალდება.

სამსახ გურგენიძისა, რომელსაც კაცის
ქვლის განზრახვა ბრალდება.

საბასა თორბაასისა, კაცის მოკვლის განზრ-
ხვა ქვება ბრალად.

აიტონ ქატუაშვილი: კაცის დაჭრის ბრ-
ალად.

კრძალე გონაშვილისა, რომელსაც ნამდ-
ველ არაფის გამოხდა ქვება ბრალად.

გასილ ფილიშვილისა, რომელსაც კაცის
ქვლის განზრახვა ქვება ბრალად.

განცხადებანი

გახელ მევენახეთა საზოგადოების

„მ ა ხ ე თ ი“-ს

გამკეობა აუწყებს თვის წევრთა,
ამ 1901 წ. 21 იანვარს დანიშნულია
თელავში ს ა ზ ო გ ა დ ო კ რ ე ბ ა
ლად იმ კრებისა, რომელიც 20 ნოემბერს
1901 წელს იყო დანიშნული და არ შე-
დგა. თანხმად საზოგადოების წესდებ-
მე-39 მუხლისა, კრება კანონიერად ჩაი-
ვლება, რამდენიც უნდა იყოს რიცხ-
დამსწრე წევრთა.

კრების განსახილველი საგნები
წლიური ანგარიში, მომავალი წლი-
სარჯო-აღრიცხვა, ღვინის დაფასება
ინსტრუქციის და ვენახების დაზღ-
ვის პროექტები; წესდების ზოგიერთ
მუხლთა შეცვლა; საკომისიო ჯილდო-
რადენობის გარდაწვევა; ახალი წე-
რების მიღება; საშემართველო წევ-
რჩეუბანი.

(3—3)